

Νικ. Καββαδία, «Μαρομποῦ», ποιήματα.

Τὸν τελευταῖο καιρό, συμβαίνει κάποια παρεξήγηση μὲ τοὺς νέους πού γράφουν. Θέλοντας νὰ δώσουν τὸν παλμὸ τῆς ἀνήσυχης ἐποχῆς μας, τὸ γρήγορο ρυθμὸ τῆς ζωῆς, κάτι τὸ καινούργιο καὶ τὸ συγχρονισμένο, ξεφεύγουν ἀπ' τὰ ὅρια τῆς λογικῆς, μὰ καὶ τοῦ καλοῦ λόγου ἀκόμα. Κι' ἔτσι βλέπουμε τοὺς νέους μας, ὄχι ὅλους βέβαια, νὰ γράφουνε μὲ φανερά ἐξεζητημένη διάθεση καὶ γιὰ ἐντελῶς ἐντυπωσιακοὺς λόγους, γιὰ

Μαρλεντιτρίχιες ἐκφράσεις

ἢ γιὰ

Βενεζουέλα κι' Ἴσπαχὰν

Σαγκάη, Ἄγγορ κ' Αφγανιστὰν

κι' ἄλλες παρόμοιες ρούσσικες σαλάτες.

Στοὺς νέους αὐτοὺς ἀνήκει κι' ὁ Καββαδίας.

Νέος, πολὺ νέος ἀκόμα, ὁ Καββαδίας κάνει τὴν ἐμφάνισή του στὰ γράμματα μὲ μιὰ καλοτυπωμένη συλλογὴ τραγουδιῶν του, τὰ «Μαρομποῦ», προλογισμένη ἀπ' τὸν ποιητὴ Καίσαρα Ἐμμανουήλ. Μαρομποῦ, γιὰ ὅσους δὲν τὸ ξέρουν, τοὺς πληροφοροῦμε πὼς εἶναι κάτι πουλιὰ πού ζοῦνε στὶς θερμὲς χῶρες τῆς

Τροπικῆς Ἀφρικῆς.

Ἐνα μεγάλο πάθος κυριαρχεῖ στὴν ποίηση τοῦ Καββαδία. Τὸ πάθος τῶν ταξιδιωτῶν. Κι' ὁ ποιητὴς ταξιδεύει, φεύγει διαρκῶς πρὸς τὸ ἄγνωστο, γιὰ νέες χώρες ἐξωτικές καὶ παράξενες. Ζεῖ τὴ ζωὴ τοῦ ναυτικοῦ, τὴ γεμίτη ἀγωνία ἀνησυχία καὶ περιπέτεια. Καὶ τὴ ζωὴ αὐτὴ τραγουδεῖ. Μὰ ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι τὸ λάθος του. Γιατὶ ὁ Καββαδίας, ἐπηρεασμένος, χωρὶς ἀμφιβολία, ἀπὸ τοὺς χειραγωγούς του πού τοῦ ὑποβάλλουνε τὴν ἰδέα ὅτι ἡ ποίηση δὲν εἶναι τίποσ' ἄλλο παρὰ μιὰ «κομπὴ νευρώσις πού ἀφρανίζει τὴ λογικὴ, σὰν κάτι περιττὸ καὶ ἀνόφελο καὶ μᾶς ἐνώνει μὲ τὰ χεῖλη τῶν ἄστρων!», ξεφεύγει κι' ὁ ἴδιος ἀπ' τὰ ὄρια τῆς λογικῆς καὶ γράφει μὲ φανερὴν ἐκζήτηση στίχους σὰν αὐτούς:

Λένε γιὰ μένα οἱ ναυτικοὶ πού ζή-
[σαμε μαζὺ
πὼς εἶμαι κακοτράχαλο τομάρι δια-
[στραμένο...

Ἀκόμη λένε πὼς τραβῶ χασίσι καὶ
[κοκό!..

Θᾶπρεπε νὰ παραθέσουμε πάρα-πολλοὺς στίχους του γιὰ νὰ φανεῖ ἐντελῶς αὐτὴ ἡ ἐκζήτηση, φτάνει ὅμως νὰ δώσουμε μερικὰ ἀπ' τὰ θέματά του γιὰ νὰ κατανοηθεῖ ἡ διάθεση τοῦ ποιητῆ. Τοῦ ποιητῆ, καὶ μάλιστα τοῦ νέου, πού ἀρνιέται ἢ ἀδυνατεῖ νὰ κοιτάξει τὴ ζωὴ ἀπὸ κοντά, νὰ τραγουδήσει τοὺς καὶ-μους καὶ τὶς χαρὲς τῆς καὶ πού προτιμᾷ νὰ μᾶς μιλήσει γιὰ τοὺς θρούλους τῶν νησιῶν Λοφοῦτεν, γιὰ ἓνα μαχαῖρι, πού:

Ἄδὸν Μπαζίλιο σκότωσε μ' αὐτὸ
[τὴ Δόνα Τζούλια
κι' ὁ Κόντε Ἀντόνιο μιὰ βραδυὰ
[τὸ δύστηχο ἀδερφό του...

γιὰ μιὰ πίπα Ὀλλανδική, ἢ γιὰ μιὰ μαῖ-
μου τοῦ Ἰνδικοῦ λιμανιοῦ, ἢ γιὰ ἓνα
νέγρο θερμαστὴ ἀπὸ τὸ Ντζιμπουτί, πού:

Μοῦλεγε πὼς καπνίζουνε στὸ Ἀλγέ-
[ρι τὸ χασίς
καὶ στὸ Ἀντεν πὼς, χορεύοντας, πί-
[νουν τὴν ἄσπρη σκόνη!..

Τὰ ποιήματα τοῦ Καββαδία τὰ δια-

πνέει ἀπ' ἄκρου σ' ἄκρη μιὰ ἀρρωστη-
μένη διάθεση. Εἶναι τραγούδια ἀρρω-
στα. Καμμιά ζωντάνια, καμμιά πίστη,
κανεὶς παλμός. Ἐνα ἀπ' τὰ δυὸ θὰ
συμβαίνει. Ἡ ὁ ποιητὴς ζεῖ τὰ τραγού-
δια του καὶ τὰ αἰσθάνεται, εἶτε ὄχι.
Στὴν πρώτη περίπτωσι τὸ σφάλμα
του εἶναι μεγάλο, γιὰὶ κάνει τὴ ζωὴ
του φιλολογοῦ (μιὰ ζωὴ πού ὁ πῶς μᾶς
τὴν παρουσιάζει ὁ ἴδιος κυριαρχεῖσιν ἐ-
πὶ ἓνα οκοσεῖνὸ ἐκρυβὴν), καὶ ἐπιλέ-
ποντας τὴ γύρω του περιστασιαστικὴ
κοιτάξιονα τὴ ζωὴ μὲ τὸ τηλεσκοπικὸ
καὶ ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς ἕψηλῆς του ἐμπνεύ-
σεως καὶ τῆς ἀρρωστημένης φαντασίας
του, χωρὶς γὰ τὸν νοιάζει γιὰ τίποσ'
ἄλλο. Στὴ δεύτερη περίπτωσι τὸ σφάλ-
μα του εἶναι ἀσυγχώρητο, γιὰτὶ γρά-
φει γιὰ παράξενα κι' ἐξωκτὰ πράγ-
ματα, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ κάνει
ἐντύπωση. Ὅπως καὶ νᾶναι, ἐμᾶς ἡ
ποίησι αὐτὴ δὲ μᾶς συγκινεῖ, κι' οὔτε
μποροῦμε νὰ τὴν καταλάβουμε.

Ὁ Καββαδίας βρίσκεται στὴν χρυ-
σὴν ἡλικία τῶν εἴκοσι χρόνων καὶ ἔχει,
χωρὶς ἀμφιβολία, ἓνα ταλέντο καὶ μιὰ
εὐχέρεια στὸ στίχο. Ποῦ εἶναι ὅμως ὁ
ἐνθουσιασμός καὶ ἡ πίστις τῆς ἡλικίας
του; Γιατὶ αὐτὴ ἡ ἀπογοήτευσις καὶ ἡ
δειλία γιὰ τὴ ζωὴ καὶ ὁ ἄσβεστος πόθος
τῆς φυγῆς; Τὸ ὑγρὸ στοιχεῖο, οἱ γαλά-
ζιοι πόντοι κι' οἱ θολὲς γραμμὲς τῶν ὀ-
ριζόντων, εἶχανε λοιπὸν τὴ δύναμη νὰ
καταπιοῦν τὰ νιάτα τοῦ ποιητῆ, τὰ
χρυσᾶ νιάτα, πού «δὲν ὑπάρχει τίποτ'
ἄλλο ἐξὸν ἀπ' αὐτά;» Ὁχι. Ἐμεῖς τοῦ-
λάχιστο δὲ μποροῦμε νὰ τὸ πιστέψουμε.
Πιστεύουμε μᾶλλον πὼς οἱ ἐπιδράσεις
καὶ οἱ ἐπιρροὲς πού ἔχει ὁ Καββαδίας
εἶναι τόσο ἰσχυρὲς, ὥστε νὰ τοῦ δια-
στρεβλώνουν τὴν ἐμπνευσι καὶ νὰ στέ-
κονται αὐτὲς ἱκανὲς νὰ κατευθύνουν
τὴν ποιητικὴ του διάθεσι.

Γι' αὐτὸ, τελειώνοντας, ἔχουμε νὰ
ποῦμε τοῦτο στὸν Καββαδία. Ἡ ποίη-
σή του ἔχει βέβαια τὰ λάθη τῆς, τὴν ἀ-
φηγηματικὴν, τὴν προχειρογραφία,
μιὰ κουραστικὴ πολυλογία καὶ ἀκόμα
μιὰν ἐκφραστικὴν καὶ γλωσσικὴν ἀναρχία.
Μὰ ὅλα αὐτὰ διορθώνονται, φτάνει ὁ

ΛΥΤΡΩΜΟΣ

ποιητῆς νὰ ξεφύγει ἀπ' τὴν ἐπιρροὴ
ποὺ ἔχουνε πάνω σ' αὐτὸν οἱ διάφοροι
σπουδαιοφανεῖς προλογιστάδες καὶ χει-
ραγωγοί του, μιλώντας του γιὰ «κομπῆς
νευρώσεις» κι' ἄλλα παρόμοια, νὰ ξεφύ-
γει ἀπ' τὴν ἐντυπωσιακὴ κι' ἐξεζητημέ-
νη φιλολογία τοῦ παράξενου καὶ τοῦ ἐ-
ξωτικοῦ καὶ νὰ μπεῖ σ' ἓνα καινούργιο
δρόμο, τὸ δρόμο τῆς ζωντανῆς κι' ἀλη-
θινῆς τέχνης, ἂν βέβαια ἡ ἰδιοσυγκρα-
σία του τοῦ ἐπιτρέπει.